

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an 3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$ an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an 4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fiecare Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Insertiuni

Un sir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fiecare publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea să se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii»

in
Blas.

Anul VI.

Blas 1 Ferbuarü 1896.

Numărul 5.

Judecata lui Dumnezeu.

Dela deschiderea dietei în anul acesta obiectul de căpetenie a fost armistițiul înbiat de contele Apponyi, ca iubilarea din incidentul mileniului să potă decurge neconturbată de luptele partidelor.

Armistițiului acestuia i-s'a dat numirea latină medievală de *treuga Dei*. Căci și în evul mediü, pe când încă nimica nu era consistent în Europa în urma migrațiunii poporölor barbare, câte odată poporöle, semințiile, dinaștii și nobilii, sătuli de a se mai bate la olaltă, simțiau lipsa de a se mai înturna în sine și a se mai împăca cu Dumnezeu. Atunci închiau armistițiü pe un timp öre care sub numele de *treuga Dei*.

Armistițiul oferit de contele Apponyi fu respins din partea guvernului, și așa în mijlocul iubilării mileniului lupta partidelor va decurge cu totă ferbintă și furia.

În evul de mijloc înse era în us și așa numita *judecata lui Dumnezeu*, *judicium Dei*. Poporöle atunci în naivitatea lor copilărescă credeau, că Dumnezeu la tot pașul face și minuni, numai ca să potă scăpa pe cel nevinovat și pedepsi pe cel vinovat, ca și cum înțelepciunea nemărginită nu ar dispune de alte mijloce afară de minuni, ca să facă, să triumfeze dreptatea.

Guvernului și partidului liberal în loc de *treuga Dei* i-a venit *judicium*

Dei cu aceea, că au ieșit la ivelă abuzurile comitelui suprem al comitatului Borsod Miklós Gyula.

Arată cazul acesta, cât de scump a trebuit să plătescă țara introducerea căsătoriei civile și a celorlalte legi politice-bisericesci. Era comitele acesta suprem unul din cei mai rabiști liberali și corteși în favorul căsătoriei civile. Și apoi răsplată? Concesiune pentru o cale ferată vicinală pentru suma de 32,000 fl. de kilometru, când aceea ușor se putea construi cu cel mult 23,000 fl. de kilometru, și pod numai de lemn în loc de pod de fer, ce era a se face în un loc al liniei. Pe calea acesta comitele Miklós conta sigur la un câștig de câteva zeci, dacă nu sute de mii. Și liberalul comite suprem nici cu câștigul acesta n'a fost mulțămît, ci i-a trebuit mai mult. De aceea și-a vîndut concesiunea altuia, ca să mai câștige și dela acesta. Lacomia acesta înse i-a fost mörtea, căci cumpărătorul l-a demascat.

În urma demascării consternațiunea în sinul guvernului și al partidului liberal a fost mare din samă afară. Și pentru ce? Döră abuzul unui comite suprem din 47, câți sînt în țară, nu este un lucru, care să potă sgudui pușețiunea unui guvern.

Necasul înse zace acolo, că nu stă singur cazul acesta, și tóte semnele arată, că concesiunile pentru drumuri ferate vicinale sînt o specie de remu-

nerațiune pentru serviții prestate la introducerea căsătoriei civile.

Căci mai întâiu mai tóte concesiunile s'au dat la deputați, comiți supremi și jurnaliști liberali și aderenți mari ai căsătoriei civile.

După aceea chiar în timpul luptei pentru căsătoria civilă și în cel nemijlocit următorü după aceea s'a dat un număr așa mare de concesiuni, care nu stă nici în o proporțiune cu timpurile de mai înainte.

Așa în 1891 și 1892, când numai se ventila idea căsătoriei civile, s'a dat numai câte o singură concesiune. În 1893 și 1894 s'au dat câte patru, érá în 1895 nu mai puțin decât 22, căci atunci trebuiau escomptate tóte cambiile de remunerațiunii, subscribe de guvern pe timpul luptei.

Dacă la acesta mai adaugem, căi slujbași la introducerea căsătoriei civile au fost remunerați cu posturi de directori de bănci, notari publici, inspectori de matricule, consilieri ministeriali, comiți supremi, secretari de stat, și chiar ministri, érá când posturile nu mai ajungeau, atunci guvernul și-a luat refugiul la titule nobilitare; dacă zicem, le vom calcula aceste tóte: atunci trebuie să dăm drept foii „Alkotmány“, că „legile politice-bisericesci i-au plătit förte bine pe toți aceia, cari și-au întors fața dela Răscumpărătorul restignit“.

Lumea întrégă le vede aceste tóte. Lumea întrégă judecă. N'a fost lipsă,

Feuilleton.

Notiță literară.

Când am prins péna, să scriü aceste câteva șire, gândul mi-a fost, să pun în frunte cuvintele „*Eminescu și Coșbuc*“. Am observat înse îndată, că titlul acesta va fi așa de pretențios, cât eu nu voiü puté satisface curiosității, ce va nasce în mințile cetitorilor mei. Și așa am lăsat-o, cu tóte că totuși de Eminescu și Coșbuc voiü scrie.

Étä de ce e vorba:

Zilele trecute mi-s'a trimis Nr. 1 din anul al XXX-lea al revistei „*Convorbiri literare*“, o broșură de preste 150 de pagini cu un bogat și variat material.

Am răsfoit cu interes broșura acesta și m'am oprit deja la a treia lucrare intitulată „*Eminescu și Gottfried Keller*“. E scrisă de *Ghiță Pop*. Într'insa pe 9 pagini autorul se nisuesce a dovedi, că „*La steaua*“, o poezie a nenorocitului Eminescu, nu e plagiatura poeziei „*Der Stern*“ de Gottfried Keller, în operele căruia a aflat-o dl Pop.

Și m'am bucurat de nisuința acesta nobilă a scriitorului, și bucuria mea ar fi ră-

mas neturburată și pe mai departe, de cumva nu cetiam pe pagina următoare un titlul tot așa de interesant: „*Di Coșbuc și Marie von Ebner Eschenbach*“, în care „redacția“ revistei „în legătură cu articolul dlui Ghiță Pop“ face observația, că Coșbuc a plagiat o scurtă poeziöră de a scriitöröi germane, și închie cu vorbele așa de grele: „Plagiatul e plagiat, și talentului mai multă *cinste* nu i-ar strica!“ (*Cinste* e subînțiat de „*Convorbiri*“.)

Nu voim, să ne facem avocatul dlui Coșbuc, care „fără dör și póte“ e cel mai bun poet românesc în viață, ținem înse a constata parțialitatea, cu care se apără Eminescu și se ostăndesce Coșbuc. Sîntem siguri, că cetitorii ne vor da dreptul.

Lăsăm, să urmeze poezia lui Keller, în traducere românească, și poezia lui Eminescu.

Steaua.

De G. Keller.

Vedü tu în depărtarea albastră steaua,
ce pierind aproape pălesce?
Luminii sale-i trebuie o vecie
până s'ajungă la ochiul tēü.

Póte că de mii de ani
steaua s'a prefăcut în cenușe.

Și totuși noi vedem plăcuta-i licărire
acolo, tăcută și liniștită.

Cu această licărire,
ce este și nu este, samănă,
O draga mea, ființa-ți plină de grație,
când tu vei fi murit.

La Steaua.

De M. Eminescu.

La steaua, care-a răsărit,
E-o cale-atât de lungă,
Că miî de ani i-a trebuit
Luminii, să ne-ajungă.

Póte de mult s'a stins în drum,
În depărtări albastre,
Ér raza ei abia acum
Luci vederii noastre.

Icóna stelei, ce-a murit,
Încet pe cer se sue,
Era, pe când nu s'a zărit,
Azi o vedem, și nu e.

Tot astfel când al nostru dor,
Peri în nópte-adăncă,
Lumina stinsului amor
Ne urmăresce încă.

să facă Dumnezeu nici o minune, ca să-i pedepsescă pe cei vinovați.

Treuga Dei n'a succes, deși au voit-o omenii. A succes inse *Judicium Dei*, deși omenii au voit, să-l incunjure.

Una este acum de dorit.

Umăr la umăr să pună toți omenii de bine, ca cu ajutorul lui Dumnezeu să readucă patria noastră éráși în brațele lui Christos cel restignit. Scandalul lui Miklós Gyula a întărit mult poziția tuturor acestora și a slăbit poziția tuturor aderenților politicii păgănesci.

Statificarea școlilor confesionale și secularizarea averilor bisericesci. — Despre tema acésta „Vaterland” în nrul sėu de sară din 28 Ianuariu scrie următoarele:

„Declararea bureauului telegrafic de corespondență unguresc, că scirile, după cari guvernul ar nisui spre *statificarea instrucțiunii întregi* și spre *secularizarea averilor bisericesci*, ar fi nisce născociri réutációse, privesc în parte observările scurte, cari le-am făcut noi la cele ce s'au întimplat referitor la lucrurile acestea în ședința de sâmbătă a camerei deputaților. Dacă bureauul unguresc de corespondență ar oferi raporturi mai bune, mai drepte, atunci adevărat că în cazul de față observările noastre s'ar fi concipiat mai precis, inșe, — după cum am arătat deja în numărul de dimineță, — chiar și după „deklararea” aceea scă, că guvernul în alianță cu opoziția nisuesce spre *statificarea instrucțiunii*. Ministrul adevărat că s'a declarat în contra unei *statificări generale*, care să se eșecute îndată, în contra „*statificării esclusive*”, dar nici de cum în contra *statificării succesive*. El stă deci pe aceea-și basă principială cu stînga estremă și numai din motive financiale și tactice póte să se declare numai în modul acela precaut și să se misce la faptă, dar *modul acesta e cu o cale și mai periculos*, pentru că el amăgesce națiunea. De altmintea tété negările nu folosesc nimica: Se scie, că guvernul și prin tractativele cu primatele și cu episcopul voesce să pună tot mai mult mâna pe școli, că a părăsit deja de mult principiile cele drepte ale legii sco-

lastice din 1868 și isprăvesce numai cât se póte de nebătătorii la ochi prelucrările pentru „*statificarea esclusivă*”. *Tot asemenea e fapt, că referitorii la secularizarea averilor bisericesci s'au făcut studii și considerări prealabile confidentiale*. Astăzi firesce că guvernul și majoritatea nu vor să scie despre tóte acestea nimica, — dar dacă ar fi trecut deja preste fatalitățile provocate prin căsătoria civilă, atunci sigur s'ar simți ispitiți și la acțiunul ulterioare. *Și aci se cuprinde datorința tuturor cercurilor patriotice de a se însufleși la tóte acțiunile ulterioare îndreptate spre înfruntarea și combaterea politicii bisericesci de până acum.*”

Școlile și învățătorii nostri.

III.

Fiind deci în clar cu scopurile, pe cari voesce a le ajunge guvernul maghiar prin prigonirea noastră și a celorlalte naționalități, și vădend, că tot cu mai mare necruțare și desconsiderare ne ciuntesce din puținele sfârmături de drepturi, ce ne-au fost garantate prin autonomia confesională și prin legea despre egala îndreptățire a naționalităților, ni-se impune întrebarea: Făcut-am noi tot, ce am fi putut face pentru zădărnicierea planurilor inimice?

Și vom răspunde cu durere, că n'am făcut.

Pe lângă pasivitatea observată față de alegerile pentru dietă am fost aprópe cu totul pasivi și față de alegerile municipale, cum și pe alte terene.

De abia în timpul din urmă ne-am desmetecit încâtva. Dar contrariul s'a folosit pân acum bine frumos de zăpăceala noastră, încunjurându-ne și atacându-ne fără cruțare și aducându-ne, — dacă n'ar fi numai prea drastică acésta asemănare, — în coru de capră.

Căci de erau naționalitățile nemaghiare mai rezolúte, și dacă ar fi procedat în opoziția lor după un plan firm și bine stabilit, negreșit guvernul maghiar n'ar fi făcut atâtea încercări de atac, cari tóte i-au reușit după plac! Și fiind că apetitul cresce mănecând, tot mai număróse și mai dese îi sînt atacurile din zi în zi.

De am învăța inșe din esperințele triste ale trecutului a ne sci păzi măcar pe viitor de alte căderi! Și fiind că lupta în contra noastră guvernul a transpus-o în deosebi pe terenul *învățămîntului poporal*, aici să ne concentrăm și noi cele mai bune puteri ale noastre cercând, să paralisăm loviturile, ce ne mai așteptă.

Dar cu ce să ne apărăm, când noi Românii din acésta țară n'avem nici măcar o gazetă școlastică cum se cade pentru miile de învățători? Și cu ce să ne apărăm, dacă chiar și reuniunile *învățătorești* bine conduse încă ne lipsesc aprópe pretutindenea?

Reverendissimi domni protopopi în lipsa reuniunilor *învățătorești* ar face deci cel mai salutar lucru adunându-și *învățătorii* și preoții an de an de mai multe ori și luminându-i cu privire la nenumăratele probleme de cea mai mare importanță și actualitate, asupra cărora acum trebuie să ne gândim mai serios ca ori când.

Dacă nici măcar atâta nu se va face din partea celor chemați, *perirea școlilor noastre românesci și primejduirea învățătorimii* sînt sigure.

Dela guvern nu mai avem ce să așteptăm. El a plecat pe calea sa și merge orbesce înainte fără a-și da samă, că în acest chip își cresce însu-și prin nesocotita sa procedură un dușman, care nici când nu va puté să uite suferințele, ce i-s'au cauzat.

De aceea nu rămâne altă, decât să luptăm, dar mult mai bărbătesce și mai înțelepțesce ca până acum, pentru drepturile noastre încălcate, avend speranță, că celor îndrăzneți și Dumnezeu le ajută.

R. S.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sfinția Sa la 20 Ian. a primit în audiență pe canonicul dela Oradea mare Dr. Fraknoi, fundatorul „Institutului istoric unguresc din Roma”, pe cum și personalul acestui institut. Dr. Fraknoi a prezentat Sfinției Sale denarul Sfințului Petru trimis de episcopul Schlauch. Cu acésta ocaziune Papa reflectând la situa-

„Fără dór și póte,” scrie dl Ghiță Pop, „asemănarea între aceste poesii este atât de mare, că nu-ți rămâne, de cât să-ți pui întrebarea: Plagiat? Identitate în asociațiunea de idei? sau reminiscență?”

Fără dór și póte, zicem noi, poesia e plagiat! Dl Pop póte să scrie liniștit celelalte 7 pagini. Dsa póte desvolta teoriul preste teoriul și aduce esemple, chiar și din unguresce, spre a puté ajunge la conclusia, că „Eminescu a cetit cândva poesia lui Keller, și idea exprimată în ea i-a rămas întipărită în memorie”, unde cu timpul s'a întunecat „și numai după un șir de ani” . . . „s'a ridicat érá preste pragul conșciinței, dând astfel nascere la poesia de față”. Dlu le póte face acestea: noi rămânem pe lângă convingerea, că „La steaua” e un plagiat.

Și în credința noastră ne mai întăresc chiar vorbele dlui autor: „Dacă poesia „La steaua” s'ar afla între versurile vre unui biet poetastru,” scrie dsa, „n'am sta un moment la îndolă, că el a plagiat pe Keller. Inșe ele se află la Eminescu . . .”

Și apoi? Nu mai departe de cât două pagini redacția „Convorbirilor”, care a conces publicarea notiței dlui Ghiță Pop, scrie relativ la plagiatul lui Coșbuc: „Dar tot noi, care am fost cei dintâii la apărare, vom fi și cei dintâii la acuzare, când vom dovedi, că

dl Coșbuc traduce pur și simplu poesii străine și le dă ca originale.” El bine, dlor, de ce nu spuneți aceste vorbe așa de sincere și adevărate și dlui Pop, și de ce mai lăsați, să vă umple câte va pagini cu teoriul, când e fórté evident, că Eminescu a tradus poesia „Der Stern” și a dat-o ca originală?

N'o faceți acésta, căci Eminescu e idolul dvóstre, și o campanie întregă v'a trebuit să porniți împotriva foil noastre, când ea a spus, cine e acela, pe care-l ridicăți așa de sus. Ér Coșbuc? Din fericire e plin de originalitate, ca și poporul, din a cărui viață și a cărui sentimente le scrie așa de frumos, și până acum pare a fi scutit de miasmele bolnăviciose, pe cari odată „Convorbirile” le împraștia cu profuziune!

Și când dl Ghiță Pop, după o lungă muncă ostenitoare, esclamá: „Drept aceea „La steaua” va și rămâne pururea un măr-găritar între creațiunile lui Eminescu,” — dvóstre nu vă sfiți a spune lui Coșbuc: „Talentului mai multă cinste nu i-ar strica.”

Nu așa e dreptatea, și de ar trăi Nicolae P. Mavrogheni, întrebati pe dl Gion, ce v'ar face, când v'ar prinde cu ocaua mică?

„Va! bietilor băcani, . . . de-i prindea cu ocaua mică, . . . îi zăpăcia în bătăi, când nu-i scurta de o palmă.”¹⁾

¹⁾ Istorie pag. 85.

Diverse.

Venitul zilnic al monarhilor europeni este următorul: Al împératului Rusiei fl. 72,000, al sultanului fl. 48,000, al împératului Austriei fl. 30,000, al regelui Italiei fl. 19,000, al reginei Angliei fl. 19,000, al împératului Germaniei fl. 24,000, al regelui Belgiului fl. 4,800. Presidentul Franței are un venit zilnic de fl. 1,800, érá cel al Statelor unite din America nordică fl. 420.

La istoria furcuței. Obiceiul de a folosi la mănecare furcuța, nu e așa de vechi, pe cum s'ar păré. În apusul Europei se amintesce furcuța în an. 995. O princesă bizantină cu numele Argila, care se cununașe atunci în Veneția cu fiul dogelui Pietro Orseolo, a fost adus unéltu acésta dela curtea frate-sėu, a împératului bizantin. Până atunci apusenii duceau mănecările virtóse cu degetele până la gură, intru cât nu puteau să se servescă spre acest scop de lingură. Inovațiunea acésta surprindetőre în scurtă vreme a fost adoptată în moda damelor din Veneția. Dar în cele alalte părți ale Italiei furcuța abia pe la an. 1360 a putut să dobîndescă împămîntenirea. În Franța se dá de urma ei numai pe la 1379, érá Anglezii s'au intrarmat cu furcuțe încă și mai târziu.

ținea bisericii în Ungaria, a zis: Biserica pretutindenea trece prin vicisitudini, nu numai în Ungaria. Pentru aceea înse e convins, că Ungaria va rămâne catolică, pe cum nu încetăză nici Italia de a fi catolică, ori cât de mult e combătută biserica. — Foile liberale magiare interpretăză fals cuvintele Papei, voidind a scote din ele o împăcare cu stările actuale din Ungaria.

Bulgaria.

De mult s'a lansat în presă scirea, că prințul moștenitor al Bulgariei, născut din părinți catolici și botezat în legea catolică, va fi trecut la „ortodoxism“. Scirea ni-se părea de necreșut, dar acum trecerea de mult proiectată se anunță și oficios. Ministrul președinte Stoilov a comunicat prefectilor, că trecerea prințului Boris la „ortodoxism“ se va întâmpla în timpul cel mai apropiat, și-i invită, să asiste la acest act. Pentru primirea prințului în biserica schismatică vine esarchul bulgar din Constantinopol. Principele Ferdinand în 27. Ian. a fost la Roma, nu spre a cere permisiunea dela Papa pentru trecerea lui Boris la neunire, căci o atare permisiune era sigur, că nu i-se va da, ci spre a-l descoperi împrejurările, cari pretind trecerea fiului său la biserica neunită. Papa l-a primit în audiență foarte scurtă și i-a declarat, că biserica nici odată nu poate ierta alunecările domnitorilor pămîntesci pentru interese materiale. Mai târziu prințul a vizitat și pe cardinalul secretar de stat Rampolla, dară acesta nu l-a reintors visita în numele Papei, după cum este datina tradițională în Roma. Pofta de domnie îl face pe prințul Ferdinand, să-și jertfăscă liniștea conștiinței și să-și pericliteze mântuirea vecinică pentru o coronă atât de nesigură, cum e cea bulgărească. Nimic n'a folosit modificarea constituției efeituită de Stambulov.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Încercările lui Apponyi de a mijloci pace între partidele politice cel puțin pe timpul serbărilor mileniului, au rămas fără rezultat. Apponyi cere fără amânare judicatura curiei în afaceri electorale, pe cum și alte măsuri spre a se garanta curățenia alegerilor. Bánffy promite, că va implini la timpul său, ce poftesce Apponyi, dară de o cam dată nu-i implinesce nici o dorință. Scie Bánffy prea bine, că curățenia alegerilor ar fi identică cu nimicirea partidului lui, și chiar pentru aceea numai promite, că va aduce legi nouă în această afacere, în realitate înse nu numai că nu respectă cele existente, ci prin organele subalterne ale guvernului lasă, să se comită abuzuri înfricoșate ca la Nyitra, Stomfa și airia. Treuga Dei, pacea lui Dumnezeu, dorită de toți, nu va urma, că pe cum potrivit avertiseză Ugron pe liberali, dacă voesc pacea lui Dumnezeu, să se împace mai întâiu cu Dumnezeu.

De o săptămână atât dieta, cât și presa se ocupă de scandalosele isprăvuri ale fișpanului comitatului Borșod Dr.

Miklós Gyula, care ca fruntaș liberal și-a folosit influința la guvern și în comitate spre specule spurcate. Anume a esoperat dela guvern pentru avocatul Szabó I. concesiunea de a se construi calea ferată Sajó-Ecseg-Torna sub condițiunii de tot favorabile, asemenea a influințat, ca comunele și privații să cumpere acții. Tote acestea le-a făcut pentru onorariu său provisiune de preste 200.000 fi. Întreprindătorul Szabó a remunerat pe nobilul comite cu sume considerabile, dară mâncând crește apetitul: acesta nu s'a mulțămît cu ele, ci a început prin amenințări și șicanări să stórcă sume nouă. Szabó vedând, că nu se mai pôte scăpa de nesăturatul mijlocitoriū, l-a dat pe mâna justiției. „Magyarország“ a dat publicității pactul dela notariul public, prin care Miklós își stipuleză provisiunile pentru mijlocire.

Casul lui Miklós Gyula a servit opoziției spre aceea, ca în ședințele dietale din 24 și 25 Ian. să atace fără cruțare atât guvernul, a cărui client e fișpanul Miklós, cât și pe fișpani, cari abuzăză de poziția și neresponsabilitatea sa spre a face serviții partidului guvernamental și unii spre a se înavuți pe cale neonestă.

Spre a salva prestigiul partidului guvernamental fostul ministru Csáky a propus, ca în viitor fișpanii, oficialii publici și deputații să nu mai pótă fi concesionari la construirea căilor ferate. Propunerea după o dezbateră de 4 zile s'a primit, bine sciind deputații concesionari, că legea nu are putere retroactivă. Acastă propunere a făcut-o alt cum și deputatul Holló înainte de scandalul lui Miklós, dară atunci a fost respinsă de către dietă.

România.

În șirul cabinetului național-liberal de mult domnesc divergențe de vederi, cari au făcut imposibilă continuarea lucrării pacifice a membrilor din cabinet. Cu deosebire nu era ministrul președinte mulțămît cu purtarea lui Fleva. Ca să se mântue cabinetul de Fleva, a dat ocaziune o interpelare insinuată de Epurescu în cauza unor abuzuri cu accisele, în cari și Fleva era amestecat ca avocat. Ministrul Fleva s'a declarat gata a răspunde. Dară înainte de a o puté face acésta, deputatul Lascar în 24 Ian. a interpelat pe ministrul președinte asupra faimelor despre dimisiunea cabinetului. Sturdza a răspuns îndată acuzând pe ministrul de interne Fleva, că sparge solidaritatea în cabinet și că dînsului ca la ministru președinte nu-i comunică nimic din ceea ce face. Fleva în răspunsul său impută lui Sturdza, că nu s'a așteptat, să se discute în public divergențele din sinul cabinetului, dară dînsul din cabinet se va retrage, numai după ce se va pronunța camera asupra afacerii. Camera de astă dată a votat încredere ministrului președinte.

În ședința următoare din 25 Ian. Epurescu declară, că nu a voit, să tragă la îndoală onestitatea lui Fleva, și își retrage interpelarea insinuată. Fleva, având în vedere incidentul din ședința precededentă și retragerea interpelării

insinuate de Epurescu, părăsesce banca sa ministerială și ocupă loc între deputați. Regele a primit dimisia lui Fleva și a încredințat cu conducerea ministeriului de interne pe ministrul președinte.

Fleva cu partizanii săi va forma în parlament un club independent. Era încolo de prevădut, că trebuie să se creeze opoziție în parlament.

Anglia.

La un banquet în Birmingham vorbind Chamberlain despre politica esternă a constatat, că norii s'au împrăștiat de pe orizontul politic. Agitațiunea presei germane spre a provoca inimizție între Anglia și Germania a rămas fără succes. În cestiunea Venezuelei se pare, că statele interesate nu se pricep bine unul pe altul. Anglia nu combate doctrina Monroe și nici o urmă de pămînt nu cercă a-și apropria în America afară de ceea ce poșede pe cale justă. Ce privește situația din Armenia, pericolul și rușinea, că nu s'au regulat lucrurile, rămâne asupra puterilor europene, cari nu au dat reprezentățiunii Angliei sprijinul cuvenit. Tristelesse evenimente din Transvaal nu au conturbat bunele raporturi dintre Olandezii și Anglezii din Africa sudică, și se crede, că guvernul va afla modalitatea de a pune capet tânguirii Ultrandezilor fără a periclita independența republicii.

Rusia.

Țarul Nicolae II prin un manifest către popor face cunoscut, că încoronarea sa și a împărătesei după esemplul străbunilor săi, a domnitorilor temători de Dumnezeu, o va serba la Moscva, prima reședință a imperiului, în Maiu a. c. Tot odată provocă pe supuși, ca să participe la bucuria zilelor încoronării.

Din incidentul, că Rusia a mijlocit Turciei împrumutul de lipsă spre realizarea reformelor, s'a născut presupunerea, că între aceste două puteri s'ar fi închiat o alianță defensivă și ofensivă. „Pall-Mall Gazette“ susține, că pactul ar fi ratificat atât de guvernul rusesc, cât și de cel turcesc. Din locuri competente se desmint scirile despre alianță.

Correspondințe.

De lângă izvorul Crăsnăi, Ianuară 1896.

Onorată Redacțiune!

De mai multe ori am avut ocaziune a ceti în „Unirea“ parte articoli, parte corespondințe despre nouăle legi politice-bisericesci, în cari — mai virtos în corespondințe — se fac unele propuneri adese ori foarte corecte referitoare la ținuta, ce are a o observa preotul față cu aceste nouă legi. Așa una dintre astfel de corespondințe e cea a „Meseșanu“-lui din Nr. 52 din anul trecut al „Unirii“. Să-mi fie permis și mie a-mi face unele reflexiuni la acésta corespondință cu totă obiectivitatea, ce o pretinde chiar și momentositatea cauzei de o parte, ér de altă parte scopul acestor corespondințe de a ne clarifica unul pe altul.

Domnul corespondent „de sub pōla Meseșului Selăgian“ vorbesce foarte pe larg despre licența de căsătorie sau sCHEDULELE protopopesci.

În ce privește această cestiune, aprob afirmările dlui „Meseșanul“. Că schedulele protopopesce sînt un non sens pentru noi, e lucru, ce nu are lipsă de documentat, pentru că ce înțeles are azi a da licență de căsătorie, când fiesce care preot e deplin versat în cele ce privesc impedimentele? Său dacă chiar nu e capace a judeca temeinic, că în cutare său cutare cas subversază ore atare impediment, — acum numai canonic, — nu e alta de lipsă, decât a cerca în dreptul bisericesc, căci a ceti fiesce care preot scie. Și apoi și licența e concipiată așa, că în fiesce care cas nu protopopul, ci preotul e responsabil. „Dacă nu subversază nici un impediment, se dimit său concediează,“ se zice în schedulă. Decî din acest punct de vedere sînt un adevărat non sens. Să vedem acum cea parte, ce privește venitul din aceste schedule.

Dacă computăm după totă miea de suflete între împrejurări normale în general 5—6 cununii, — căci mai multe nu se pot, — atunci din un protopopiat, cum sînt organizate la noi în diecesa Gherlei, incurg 50—80 fl. ca venit protopopesce din schedule. Am zis înse, că între împrejurări normale. Dar ore în timpul de față, după intrarea în vigore a nouelor legi, putem susține acest comput? Nici de cât. Pentru că ce vedem? Scim multele și, putem zice, adese ori nebasatele pretensiunii, ce le ridică nouele legi față cu mirii, cum sînt nenumăratele documente; înse speșele și umbletele cele multe pentru satisfacerea acestor pretensiuni adese îi disgustează pe miri dela contragerea căsătoriei, pe cum cred, că prea dureros ne-am convins fiesce care preot și pînă acum, și preferă a conviețui mai bine în ilegalitate, decât să se speșeze, umble, rōge etc., și deși vor face tot, ce pretinde legea, de multe ori e nesigur pașul lor, pentru că cine scie, ce-i va veni la socotăla conducătorului civil și pentru o cauză de tot munițioasă în ultimul moment îi va respinge de a-i „cununa“.

Cu inimă intristată observăm înmulțirea concubinatarilor și prin urmare înputinarea căsătoriilor legale (urmările binecuvîntate (!) ale nouelor legi); decî nu putem computa pe o mie de suflete mai multe decît 3—4 cununii, și atunci venit protopopului se reduce la 35—45—50 fl. Dacă mai luăm în considerare și împrejurarea, că în unele locuri nici decît nu e aplicat poporul a solvi și mai departe această taxă, cu tot dreptul se pōte aștepta sistarea acestei datini, cu atât mai virtos, căci la din contră, pe cum ne arată unele semne, se vor ivi casuri, ba chiar s'au și ivit, că mirii nu voesc, să solvescă această taxă, și atunci? Hic Rhodus, hic salta! Său va jertă preotul din stola lui și așa foarte miserabilă, ceea ce înse cred, că nici dnii protopopi nu bucuroși o ar primi, său îi va lăsa, să trăescă în concubinatar!

De unde înse să fie protopopii rebonificați pentru această pierdere? Căci a zice, că să se îndestulescă numai cu brui roșu, să primescă asupra lor și să împlinescă cu conștientitate oficiul greă, ce-l au, numai pentru onōrea oficiului, să-și pērdă această — mai că putem zice — unică rēsplata a ostenelelor sale: nu ar fi lucru just și ecutabil. De unde înse să vină rebonificarea?

Că dnii protopopi în general sînt în parochiile mai bine dotate, e adevăr, dar sînt și casuri, când preoți neprotopopi au beneficii mai bune decît un protopop. Sciū,

că și dl „Meseșanul“ scie casuri concrete, cum e pentru esemplu dsa față cu dl protopop din acel tract. Chiar pentru aceea țin de superfluū a le espune aci. Și apoi „beneficium datur propter officium“, ca paroc l-a primit și-l are și nu ca protopop; nu oficiul protopopesce se renumerază cu venitul parochial. Decî această nu pōte veni în considerare.

A-i rebonifica din cassele bisericesci, nici decît nu o afu de bună, pentru că să luăm numai în considerare miseria bisericilor noastre în general, — esecțiunii abia câte va, — să considerăm numai împrejurarea, că în cele mai multe parochii dacă e lipsă de ceva pentru biserică, numai cu mare chiū și vai, — cum zice Românul, — pōți repartiția 3—4 fl., și apoi pentru a aduna și numai acești căți-va bani de multe ori îi trebuie un an, pentru că cine cunōscē poporul nostru, scie foarte bine, că nu totdeauna din rēutate nu voesc a solvi la timpul sēu, ci de multe ori îi mai place a amana plățirea său nu are, din ce: de unde decî vei mai solvi și pentru schedule?

Cu mult mai bună afu propunerea de a se înființa un fond diecesan, din care să fie rebonificați dnii protopopi. Dar e întrebarea, cum și din ce? Căci dacă am îngreuna pe credincioși cu acesta, am fi tot unde am fost. Eū din parte-mi ași afu de consult, să se țină sinode, în cari să se desbată tōte cestiunile, ce ne ating în urma nouelor legi și fiesce în primul loc această cestiune arđtōre. Fiesce care serv e demn de piata lui.

Aceste-mi sînt reflexiunile la cestiunea licenței de căsătorie sau schedulele protopopesce.

Face apoi dl „Meseșanul“ propunere pentru ștergerea impedimentelor afinității de ordul al II-lea și al III-lea. Aci numai acea observare îmi leau permișiunea a o face, că pentru că s'au introdus nisce legi politice, cari în cea mai mare măsură vatēmă simțmintul nostru religios și național, nici decît nu ar fi consult, ca noi sub presiunea acestor legi să părăsim tōte instituțiunile bisericesci de mai nainte referitōre la sacramentul căsătoriei, mai ales cum sînt impedimentele; pentru că de vom porni pe calea acesta, atunci e tēmă, că cu timpul și pōte nici nu preste așa mult vom ajunge acolo, unde sînt azi reformații, cari după introducerea nouelor legi se îndestulesc deja cu aceea, că „preotul“ în biserică simplu fi „binecuvîntă“ numai, fără a-i întreba despre consens, esența căsătoriei! Vom șterge prima oră impedimentele mai mici, apoi mai mari și în urmă am ajuns la cele zise mai sus! Decî tōte acele, cari se referesc la esența matrimoniuului, cum sînt și impedimentele, să le susținem cu tōtă rigōrea, ca și prin acesta să documentăm, că pe biserică lui Christos și instituțiunile bisericesci nu le altereză legile instituite de cei ce s'au uitat deja de suflet!

În ceea ce privește întrebarea dlui „Meseșanul“, că ore pōte preotul mirelui cununa, când mirēsa „fuge“ cu mirele la domiciliul acestuia, părerea mea este, că preotul mirelui să fie cu cea mai mare precauțiune. Se pōte întâmpla, că deși nu subversază nici un impediment între miri și pōte deja se fac și promulgările, totuși înainte de cununie mirēsa merge la mire s'au „fuge“, adese ori cu scopul, ca să se cunune înainte preotului mirelui, pentru că pōte aici e tacsă stolară

mai mică. În atari casuri, când acesta e cauza „fugirii“, — despre ce foarte ușor se pōte convinge preotul, numai să-l ispitescă, — atunci cu tōte mijlocele să se nisuescă a-i îndupleca, ca să se cunune înainte preotului competent după us; această altmintrea trebuie să o facă preot în tōte casurile de acest soiū, mai bine să abizică de tacsă, ce nu l-ar compete și altmintrea, cu atât mai virtos, căci de va proceda contrar și-l va cununa fără a face pașii de lipsă, se va espune imputărilor și muștrărilor juste a confratelui vecin, parte va fi judecat și din partea mirilor și a credincioșilor, — căci Românul curēnd și bine te scie judeca, — ca lacom.

În cas înse, când pe lângă folosirea, prudentă a tuturor mijlocelor legale, de cari dispune un preot, ar observa și s'ar convinge, că tōte nisuițele lui sînt zădarnice, părerea mea e, că atunci să se cunune (fiesce dimisional să albă mirēsa) înainte preotului mirelui, pentru că axioma „Ubi sponsa, ibi sponsalia“, este o regulă statorită mai mult, și pot zice, numai pentru evitarea eventualelor confuziuni și neplăceri, dela care înse și pînă aci s'au făcut în unele casuri esecțiuni. Eū acum cu atât mai virtos se pōte preotul abate în atari casuri și după zădărnicierea tuturor încercărilor sale espuse mai sus, căci legea despre „căsătoria (?) civilă“ nu determină competența nici a unui conducător de matricule în atari casuri, ci admite a se insinua înainte ori căruia dintre doi și așa și înainte conducătorului competent pentru mire, eū a-i îndruma atunci la preotul miresei, a-i mai purta cale de căți va kilometri, ar fi foarte neplăcut și prea mare sarcină după atâtea umblete pentru miri, eū odiul acestei purtări ar cădē asupra preotului. Apoi pastorală comună intenționează ușurarea miriilor la primirea căsătoriei și spre acest scop a dat preoților și facultatea de a putē dispensa în unele casuri, numai ca în ziua, în care s'au prezentat înainte oficialului civil, să se pōtă cununa și bisericesc. Nu e canon, nici lege această axiomă, ci us, care, pe cum și legea însă-și, în casuri extraordinare, când e vorba de mântuirea sufletelor, se pōte suspende.

Referitor la dimisionale și eū sînt de părerea, că nici la un cas nu trebuie sistate, pentru că și pastorală comună zice: „De sine se înțelegē, că staū și rēmān în tōtă vigōrea lor și sînt de a se observa cu sîntinē și pe venitor tōte, câte sînt dispuse prin Biserică despre sponsalii, despre proclamarea vestirilor, despre impedimente (!), despre dispensațiuni, despre timpul oprit“ etc.

Nici decît înse nu trebuie timbrate. Scim, că trebuie timbrate documentele publice, prin cari se cere său se produce transferarea, confirmarea etc. cutărui drept civil. Fiind înse că statul nu recunōscē eficacia căsătoriei bisericesci cu privire la drepturile civice ale cetățenilor, eo ipso urmēză, că e superfluū a timbra ori ce document referitor la căsătoria contrasă în biserică; nici recursurile pentru dispensațiuni nu trebuie să fie timbrate, cum zice pastorală comună. Însă-și legea despre „căsătoria (?) civilă“ în ale sale — afară de recursurile pentru dispensație) fiesce civilă) — tōte cele alalte acte le scutesce de timbru; prin urmare ar fi o absurditate, ca atunci, când „dimisionalul“ civil nu are să fie timbrat, noi să spesăm cu timbre; decî nu e nici o lipsă a timbra dimisionalele.

În urmă voesc a-mi face o observațiune cu privire la venitul stolar din cunu-

ni. Că taca stolară de până acuma trebuie micșorată: nu încapă nici o încoșă. Nu e just, ca să luăm două tace, două pe după un miel; pentru estrasele matriculare de botze, — fără cari nici un paș nu pot face înaintea oficialului civil, — solvesc mirii 2 fl.; acuma dacă preotul cere dela ei o tacsă mai mică decât cea îndatinată cu 2 fl., preotul, — deși lucră cu cevași mai mult, — nu perde nimica, ér mirii o vor solvi bucuros.

La tot cazul ar fi consult a se ține sinode tractuale, în cari să se dezbătă toate, câte se referesc la contragerea căsătoriei, până și cele mai minuțioase împrejurări, și în rîndul acestor debateri să se stabilească o procedură uniformă, carea să fie obligătoare pentru fie carele, și nimeni dela aceea să nu se abată.

A sosit timpul suprem, ca să mergem mână în mână, și ceea ce ar fi trebuit să o facem încă înainte de intrarea în vigore a nouilor legi, dar o am neglijat, și așa ne-aș aflat nepregătiți, să o facem barem acuma, până nu va fi prea târziu, până nu ne va cuprinde o confușiune generală, căci atunci cu greș vom pute scăpa; a bătut ora a 12-a, să ne înșirăm cu toții în luptă, ce ni s'a pus, dar să ne pregătim grabnic, să statorim cu toții la olaltă în sinode protopopesce planul de luptă, căci vai de oștea, carea numai atâta scie, că trebuie să se lupte și să ajungă la un scop măret, dar nu luptă cu plan, nu luptă strîns în șiruri regulate. Conducători avem, puteri avem, ajutor dela Domnul avem: să nu ne lipsescă nici planul de luptă!

Măgurénul.

Noutăți.

Din Archidieceasă. On. *Gavril Cioba*, paroch în Beica magiară din protopopiatul Reghinului, e numit paroch al *Orșovei* tot în acel protopopiat, éră ca administrator parochial în *Beica* e dispus On. *Valeriu Popescu*, fost administrator parochial interimar în *Cosma* din protopopiatul Fărăgăului.

Întru mărirea lui Dumnezeu. *Ioan Murșan I. Dumitru* și *Mihailă Tilișca* au dăruit s. bisericii din Chimitelnicul de câmpie un rînd de haîne preoțesci de catifea neagră cu 28 fl. Tot în anul expirat s'a procurat din colecte benevole un potir cu cupă de argint cu 45 fl. și o cruce de mână ér de argint curat cu 42 fl. Tot în anul expirat poporul a edificat o nouă casă parochială foarte frumoasă.

Mulțămită publică. *George Pop de Băsești*, veteranul anteluptător național și marimosul binefăcător al instituțiilor noastre, de mai mulți ani a donat în fiecare an vesminte și cărți pentru elevii mai săraci ai școlii gr. cat. române din Băița. Pe ss. Sărbători ale Crăciunului și anului nou și astan a pus la dispozițiunea senatului școlar cărți și vesminte în preț de 100 fl. Pentru această faptă mariminosă senatul școlar își exprimă mulțămita sa cea mai adâncă. Băița 8 Ianuar 1896. *Emil Bran* președinte. *Petru Ilieș* notar.

Cunună la căsătoria civilă. Ministrul de interne prin ordinațiunea din 26 Nov. 1895 Nr. 103,374 a oprit pe conducătorii de matricule de a pretinde, ca mirii să se prezente cu cunună și cu oșpeți afară de doi martori la încheierea căsătoriei civile. După ce unii conducători ultrazeloși nu s'au acomodat ș-lui 39 al articolului de lege XXXI din 1894 și citatelor ordinațiuni, ministrul de nou îi provocă la observarea ei.

Crisa „Tribunei“ trecută în crisa a comitetului partidului național român continuă. Părintele Dr. V. Lucaci în o epistolă deschisă adresată presidentului comitetului național

Dr. I. Raț cere convocarea imediată a membrilor comitetului național la o ședință plenară, ca să-și dea declarațiunea sa asupra situațiunii, să lea măsurile necesare pentru salvarea onorii naționale, pentru vindecarea ranelor deschise ale națiunii. Dr. Lucaci în epistola sa distinge între cestia pur materială cu proprietatea „Institutului tipografic“, în care comitetul s'a pronunțat și a făcut dispozițiunile sale, și între cestia politică noastră națională, în care cestie zice dsa, că tot, ce s'a făcut dela 16 Nov. 1895, „s'a făcut fără scirea, fără învoirea, fără autorizarea din partea comitetului național, ba în contra spiritului de conciliațiune, ce s'a arătat în sinul comitetului național cu ocaziunea ședințelor din 10—11 Ian. a. c.“ Prin această epistolă se pare, că Dr. Lucaci voesc să justifice și protestul, despre care am amintit în numărul precedent al foii noastre. „Tribuna“ a publicat scrisoarea lui Dr. Lucaci, numai după ce ea a apărut în „Gazeta Tr.“. Motivul nepublicării zice, că i-a fost acela, că avea „informațiuni, că „cererea“ principală a dlui Dr. Lucaci s'a împlinit deja, adică scrisoarea în meritul ei a devenit superată“. — G. B. Duică, fost redactor la „Tribuna“, prin o broșură de 13 pag. intitulată „Partea mea în crisa „Tribunei““ dă unele lămuriri cu privire la destituirea dînsului dela redactarea foii. El zice, că Dr. Raț a adus afacerea „Institutului tipografic“ înaintea judecătoreiei, mai departe cercă, să justifice călătoriile sale prin diverse centre românesce după erumperea crizei, pe cum și participarea la conferința confidențială din Brașov, în care conferință s'a cerut, „ca programul național să fie mai departe susținut cu același metod al pasivității, de care într'o conferință a câtorva conducători ai noștri (în 16 Nov. a. rr.) se vorbise, să fie posibil abandonată în părțile ungarene la alegerile proxime, când partidul național român s'ar alia cu Zichy“. Mai cere retragerea acțiunii judecătoreiesce, și ca foile „Tribuna“ și „Foaia Poporului“ să-și păstreze neatinsă independența lor. Azi zice G. B. Duică, că ad pe partea dînsilor mai mulți fruntași români. Se provocă la Dr. A. Frâncu, că acesta i-a adus dela Dr. I. Raț din Seghedin ordinul, ca tonul antirusesc din „Tribuna“ să-l abandoneze. (Dr. Frâncu în o declarațiune publicată în „Tribuna“ Nr. 11 a. c. negă a fi adus cândva atare ordin.) Închierea e, că este mare contrast între vederile lui Dr. Raț și între ale „Tribunei“ originale, pe care a servit-o el Duică. Dînsul a voit, să rămână fidel unei direcții, pe care o ține „de salutară, de singură posibilă în actuala noastră situațiune politică“. Partea dînsului în crisa „Tribunei“ este dară, că a lucrat „în sensul convingerilor“ sale. „Tribuna“ în Nr. 13 și urm. reproduce broșura lui G. B. Duică persiflând, slăbind și parte negând cele susținute de Duică. — Sub titlul „Lămuriri privitoare la neînțelegerile din Sibiu“ „Revista Orașetilor“ publică o scrisoară a lui Mangra, în care spune, că comitetul național în ședința dela 15 Nov. 1895 a hotărît, ca comitetul partidului național să se constituie într'un consorțiu comercial, societate pe acții cu drept de proprietate asupra „Institutului tipografic“ și a ziarelor. Albini nu a dat declarațiunea de transcriere de pe numele lui a proprietății, și astfel s'a născut conflictul. — Tot în acest ziar aflăm două scrisori ale lui E. Brote, care declară, că pentru „Institutul tipografic“ și ziare din suma de 19,500 fl. a primit numai 2500 fl. Mai afirmă, că Dr. Raț ar fi susținut de partidul conservator din România. — În „Tribuna“ continuă se publică aderențe pentru Dr. Raț, prin cari se aprobă procedura presidentului comitetului.

Alegerile municipale suplătore în comitetul Albei inferioare s'au făcut în 27 Ian. La *Blaș* s'au ales Dr. I. Marcu, Dr. A. Cheșan și A. Deac profesori, Dr. S. Radu concionator, Ștefan Pop vicenotar consistorial, I. Nistor revisor archidieceșan, toți din *Blaș*, și I. Pécureariu paroch în *Tiuriu*. La *Vingard* s'au ales Dr. V. Szmigelski, Dr. I. Sâmpălean, G. Precup, N. Pop profesori și A. C. Domșa

comptabil în *Blaș*, M. Nicola adv., Fl. Rusan preot și I. Roman comerc. din *Alba Iulia*, I. Bitea preot și N. Velțan propr. din *Cut*, Sim. Alămorean preot în *Alămor*, S. Dancu inv. în *Ungurei* și I. Măcelariu propr. în *Săngătin*. La *Zlatna* au fost aleși G. Radeș, N. Cristea, N. Motora, Dr. N. Fodor și N. Danciū. Au cădut candidații români la *Ocna*, unde alegătorii neromâni sînt în majoritate, și la *Ighiu*, unde unii din alegători și din inteligența, ce stă în contact imediat cu poporul, pe cum se vede, nu s'au interesat de cauza poporului nostru, a cărui interese potesc, ca el să fie reprezentat prin bărbați din sinul lui, cari îi cunosc lipsele și dorințele juste. Altcum noi putem fi mulțămii cu rezultatul alegerilor. Ele ne dovedesc, că în popor s'a deșteptat conștiința de sine și de drepturile sale constituționale.

Statutele casinei române din Blaș au obținut aprobarea ministerială. Sperăm, că de acum înainte casina română va pute să-și deprindă neconturbată influința binefăcătoare asupra Românilor din *Blaș* și jur. Pentru ca această instituțiune salutară să prospereze, trebuie spriginită din partea tuturor Românilor din loc și jur. Acolo e locul de convenire și schimbare de idei a inteligenței, burgesimii din *Blaș*, pe cum și a inteligenței române dela sate.

Jertfa a vocațiunii sale. Este cunoscut, că în Franța se înrolază la miliție și trebuie să prestea serviciu activ și preoțesc. Pe timpul serviciului le este strîns oprit a deprinde vre o funcțiune preoțescă. Un preot, care servia la miliție, aducându-și aminte, că el nu a încetat de a fi preot atunci, când a îmbrăcat uniforma militară, în septemăna trecută a mărturisit pe un soldat dela marină, care zăcea greu bolnav. Bolnavul acesta se afla între invalidi aduși din *Madagascar* la *Lyon*. Simțind, că i-se apropie ora morții, a cerut cu insistență, să se cheme un preot, ca să-l provadă cu ss. Sacramente. Preotul castrens era la o înmormintare, bolnavul înse nu înceta de a chema preot. Atunci un ostaș de rînd pășese la el și-i zice: „Amice, ești preot, te poți mărturisi, și ești te pot deslega de păcate.“ Și într'aceea a ingenunchiat lângă bolnav. Întimplarea acesta a impresionat pe cei de față. Bolnavul s'a mărturisit și cerând a murit cu conștiința liniștită. Soldatul preot pentru fapta sa caritativă a fost osîndit de tribunalul militar la două luni de temniță. Căci nimenia nu poate servi de odată la doi domni, și lui *Dumnezeu* și republicii conduse de francmasonerie.

Înscrierile la universitatea din Budapesta pentru al II-lea semestru se fac din 1—12 Februarie. Tot în acest timp ad să-și înainteze la decanul facultății respective rugările, cei ce cred, că au motive de a fi scutiți dela solvirea didacturului.

Virtus graeca rediviva. Comitetul macedonean din *Atena* publică un manifest, prin care avertisază *Porta otomană*, că dacă nu pune în curînd capet maceleării contra creștinilor, se vor revolta toți Grecii provocând un război religios și de rasă spre a estermine islamul. Înainte numai, strănepoți ai lui *Leonida*!

† **Ferdinand Dulanszky**, episcop de *Pécs*, după un morb îndelungat a repausat în 24 Ian. în etate de 66 ani. Studiile teologice și-le-a făcut la universitatea din *Viena*. Mai târziu și-a dobîndit în institutul s. *Augustin* din *Viena* doctoratul în teologie. Reîntors în *Strigon* a fost aplicat mai întâiu ca prefect de studii în seminariul de acolo, apoi în cel central din *Budapesta* și dela 1862—1872 a fost profesor la universitatea de acolo. În 1873 a ajuns canonic, în 1875 episcop la *Aiba Regală*, în 1877 la *Pécs*. Aici a făcut mai multe fundațiuni și a introdus instituțiuni salutare în diecesă. Merite neperitóre și-a câștigat prin restaurarea catedralei din *Pécs*, care e cel dintăiu monument de artă în *Ungaria*. În veți amintirea lui!

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Minciuni istorice
și diferite alte minciuni.

(Continuare.)

„Dar lucrul cel mai nesuferit în stórcerile acestea nu e acela, că episcopii determină după plac sumele lor și le încassază în fiesce care an de câteva ori sub diferite pretexturi, ci mai virtos acela, că aula patriarhală subministră afară de aceea un indemn caracteristic spre a repeți stórcerile acelea. Indemnul acela constă în neînțetata strămutare a personalului episcopilor dela o diecesă la alta, de câte ori vre un episcop móre ori își pierde oficiul. În atari casuri aula patriarhală pe nou alesul său nu-l instalează nemijlocit în diecesa celui repausat ori depus, ci purcede astfel: Ea strămută pe un alt episcop din diecesa lui în cea vacantă, episcopia celui strămutat o conferesce apoi altui episcop, care se află deja în oficiu, diecesa celui din urmă o conferesce érá unui al treilea și așa mai departe. Numai după ce în modul acesta s'au strămutat patru, cinci și une oria și șese episcopi, numai după aceea conferesce patriarhul diecesa devenită mai pe urmă vacantă nou alesului său. Un exemplu din timpul cel mai nou: În „Telegraful Bosforului“, un jurnal, care apare în Constantinopol cu spesele clerului patriarhal, în numărul din 17 Ianuariu 1853 se cetesce sub numărul 473: „În septémăna trecută patriarhul a primit scire despre mórtea sfinției sale episcopului de Nissava Nectariu. În urma acestei sciri preasfințitul patriarh cu sfințul sinod a numit în sâmbăta trecută pe episcopul Antim de Stromnița pentru diecesa vacantă. Sfinția Sa episcopul Neofit de Imbros e numit episcop de Stromnița. Acestuia l-a urmat sfinția sa episcopul Ioanițiu de Litița, și episcopul Gregoriu de Macariopol s'a denumit episcop de Litița scl.“

„Nu vom aci să cercăm, că óre canónele bisericii conced ori oprese atari strămutări de ale episcopilor. Canónele bisericii n'au nimic de a face cu așa zisa administrare bisericească a patriarhilor. Noi vom să cercetăm numai evenimentele de acolo. Strămutarea acésta a episcopilor dá deci indemn la o despoiare întreită a nefericitului popor creștin. Cea dintăiu constă în aceea, că patriarhul și complicitii lui ridică înainte pentru tóte denumirile acestea taxe dela episcopii aceia, cari lea în posesiune o diecesă nouă. A doua constă în aceea, că episcopii strămutați, când încep a governa diecesele sale cele noué, pun pe popor contribuții estraordinare sub pretextul de contribuții de ajutoriu pentru a solvi patriarhului și agenților lui secreți taxele pentru noua sa denumire. Afară de aceea mai pretind ei daruri de bineventare și solvirea dării capului de pe anul acela, une oria chiar și atuncia, când antecesorii lor au încassat-o deja. În sfârșit a treia despoiare constă în aceea, că acești episcopi fac spese enorme cu călătoriile sale și cu transportarea ómenilor săi și a haremurilor sale. Spesele acestea tóte cad în sarcina poporului. Căci biserica n'are nici un fel de fond, care să ușureze călătoriile lor, și afară de aceea cei ce guvernază poporul acesta, se obicinuiesc a lua mult și în schimb a nu da nici odată

nimica. De altă parte episcopii toți sînt nisce ómeni miseri din statul cel mai de jos al poporului și așa nu au nici o avere, și de óre ce viața lor cea desfruată nu le concede, să pună din jaful său câte ceva la o parte, cei mai mulți dintr'înșii sînt aprópe totdeuna fără bani.“¹⁾

„El pretindeau, ca poporul, să le plătescă cu bani grei tóte tainele, cultul dumnezeesc și mângăerile religiunii; pe preoții de rînd, pe cari îi despoiau cu aceeași crueltate ca și pe cei din popor, îi opriră a presta vre unui creștin fără deosebire chiar și asistența oficiosă cea mai neînsemnată, dacă nu se solviau înainte așa numitele taxe episcopesci. Cel ce cuteza, să critice purtarea lor, pe acela îi persecutau cu tradare și încă și mai des cu calumnie la guvernul otoman. De altă parte acest cler degenerat se da cu trup cu suflet esceselor celor mai desfruate și în orgiile sale își băteau joc de tot, ce religiunea creștină privesce de sfinț. El semăna discordie și turburare la vatra familiară, răpia bărbaților soțiile, desonora fete nevinovate și sub pretextul religiunii seducea la prostituire veduve din familiile cele mai onorabile. El concede bigamii și enunța divorțurile cele mai scelerate între soți de căsătorie; el deprindea precupeția cea mai nerușinată cu indulgențe, anateme, escomunicări, tertarea păcatelor și cu tóte celealalte potestăți spirituale și se tîrguia cu bancari jidovesi pentru demnitatea episcopescă. Reședința fiesce cărui episcop s'a făcut teatrul plăcerilor celor mai murdare și palațul patriarhului o adevărată cărcimă! Pe scurt acest cler se făcea vinovat de crime, de cari omul nu are voce, să cuteze măcar și numai a le numi!“²⁾

Acesta e Fanarul cel „ortodox“!

S'ar pără fabuloase, s'ar pără cu nepuință între creștini lucrurile acestea grozave, dacă nu le-ar spune cu inimă atât de deschisă chiar un Grec așa de distins ca Pitzipios-Bey.

Dacă așa a tractat clerul „ortodox“ din Bizanț cu propriii săi conaționali, cât de fiorosă va fi fost atunci sórtea, în care s'au împărțit Românii din partea acestui cler blăstemat și fărădelege? Fiori ne cuprind și numai cetind despre fărădelegile lui, deși cuvintele nici pe departe nu sînt în stare a exprima tótă mărimea acelor fărădelegi, cu cari Grecii ucidea pe Români trupesce și sufletesce. Și pe ori care Român de bine fiori trebuie să-l cuprindă și atuncia, când cetesce în nrul 100 al „Tel. Rom.“ cuvintele cinice și nemilóse de sórtea străbunilor lui: „Departe să ne bucurăm de acest abus personal și nu isvorit din învățăturile bisericii ortodoxe al Fanarioților și Sêrbilor, din contră îl condamnăm, dar tot a fost mai puțină primejdie pentru poporul român, decât că s'ar fi unit cu biserica Romei.“

O spunem franc: nici chiar despre „ortodoxii“ dela „Tel. Rom.“ n'am fi presupus, ca ei să fie în stare a desbrăca în măsură așa de mare rușinea de ómeni și frica de Dumnezeu, cât să scrie atari cuvinte pe sama unor cetitori români și să umble a micșora în ochii acestora fărădelegile cele nu numai

necreștinesci, ci chiar neomenesci, pe cari Constantinopolul cel „ortodox“ în decurs de vécuri le-a sevărșit neînțetat asupra Românilor. Cetind cuvintele acelea ale „Tel. Rom.“ îți stă mintea în loc, și te cuprinde mirarea, cum de Dumnezeu nu bate mai aspru pe acel popor, fiul căruia pot să-și bată astfel joc de cătușele străbunilor săi și de mâinile, cari în anul 1700 s'au apucat, să frângă cătușele acelea.

Noi în articolul nostru „Centenariul al doilea al sfinței Uniri“ am fost zis:

„Cum, cum nu, noi nu scim, scie numai bunul Dumnezeu, dar destul că poporul român de odată s'a vedut înjugat la carul imperiului bizantin.“

Reflectând „Tel. Rom.“ la cuvintele acestea ale noastre continuă mai departe:

„Ba eu susțin, că e cu mult mai mult justificat răspunsul meu decât aserțiunea dtale, și étă pentru ce:

„Poporul român n'a fost nici odată înjugat la carul imperiului bizantin așa precum înțelege dl autor. El a ajuns membru al acestui imperiu pe cale pacnică, când cu ocaziunea împărțirii imperiului roman în imperiul de răsărit cu reședința în Constantinopol (vechiul Bizanț, după ce a fost strămutată reședința deja aici de mai înainte prin Constantin cel mare pentru întreg imperiul roman) și în imperiul de apus cu reședința în Roma, vechea reședință a întregului imperiu.“

De cumva dnii dela „Tel. Rom.“ pot să-și demustre, ceea ce susțin dlor aci despre poporul român, ar face un serviciu foarte mare istoriei. Noi așa șcim, că Dacia a înțetat pe la an. 275 d. Chr. a mai face parte din imperiul roman și așa nu a putut să ajungă „membru al acestui imperiu“, adevă al imperiului bizantin, „pe timpul împărțirii imperiului roman în imperiul de răsărit și în imperiul de apus prin Teodosiu cel mare“, — așa determină dlor mai la vale, — de cumva acel popor înainte de mórtea lui Teodosiu cel Mare (395 d. Chr.) nu a ajuns din nou a face parte din imperiul roman. În interesul bine înțeles al istoriei rugăm deci pe dnii dela „Tel. Rom.“, să facă bine și să ne lumineze în privința acestei chestiuni. Dacă o vor face acésta, îi putem încredința, că nu numai noi vom fi aceia, cari le vor fi recunoscători.

Ér apoi continuă dlor:

„Apoi nu stă nici aceea afirmațiune a dlui autor, că poporul român după aceea, adevă după ce a fost înjugat la carul imperiului bizantin“, a fost tras și el după stăpânul său în nefericita desbinare dela biserica „s. Petru“. Éta pentru ce:

„Pe timpul împărțirii imperiului roman în imperiul de răsărit și în imperiul de apus prin Teodosiu cel mare, și chiar și multe vécuri după aceea, biserica creștină nu era desbinată așa precum este ea desbinată azi din cauza eresilor papilor dela Roma, ci fie-care biserică particulară națională respective dintr'o prefectură ori provincie politică era independentă față de tóte celealalte biserici în cele administrative, ba unele chiar și în cele ale cultului divin, așa după cum era cuprinsă în cadrul unei episcopii, mitropolii ori patriarhii, și numai prin unitatea credinței erau dependente unele de altele și tóte între sine. Deci nici poporul român n'a putut fi tras în nici o desbinare, până când acésta nu esista. El s'a vedut tras după stăpânul său numai atunci în nefericita des-

¹⁾ Pitzipios-Bey l. c. p. 336 urr.

²⁾ Pitzipios-Bey l. c. p. 345 ur.

binare de cătră scaunul sfântului Petru", precum se exprimă dl autor, când însuși acest scaun s'a desbinat prin învățăturile sale eretice și schismatice de cătră biserica creștină originală, acum biserica ortodoxă, ér el a rămas dimpreună cu „stăpânul" său și mai departe credincios acestei biserici."

Mai întâiu vom reflecta la aserțiunea dlor, după care pe timpul lui Teodosiu cel Mare și chiar multe vécuri după aceea bisericile particulare „numai prin unitatea credinței erau dependente unele de altele și tóte între sine". Étä ce găsim noi în documentele istorice despre lucrul acesta:

În 28 Februarü 380 împératul Teodosiu cel Mare a publicat un edict, în care zice, că voea lui e, ca toți supușii lui să urmeze credința aceea, pe carea s. Petru a încredințat-o Romanilor și o predică Papa Damas.¹⁾

S. Ciril arhiepiscopul Alexandriei raportează în an. 430 Papei Celestin despre învățăturile eretice ale episcopului Nestoriü de Constantinopol și motivează pașul acesta al său scriind: „Pentru că și Dumnezeu o pretinde, pentru că în acestea așa ne spune mintea sănătósă, și pentru că ne conving obiceiurile cele vechi ale bisericilor, ca să le supunem hotărîrii sfinției tale." ²⁾ — Nestoriü cércă a se apóra înaintea Papei Celestin împotriva lui Ciril. ³⁾ — Érá în an. 431 scriü episcopii adunați din sinodul din Efes: „Îndemnându-ne în mod necesar canónele și epistola preasfintului părinte și împreună liturgisitorü al nostru Celestin — referitoriü la acest lucru funest am adus hotărîre în contra lui," a lui Nestoriü. ⁴⁾

Ereticul Eutiche în contra ostindirii sale din partea patriarchului Flavian de Constantinopol apeléază în an. 448 la Papa Leo I numindu-l „apératoriul religiunii". ⁵⁾

Teodorét episcopul Cirului, pe care sinodul latrocinal din Efes în an. 449 l-a lipsit de episcopie, apeléază la Papa Leo I. În apelata sa declară, că dacă Paul în diferența cu privire la puterea obligátóre a legii lui Moisi s'a îndreptat la Petru, cu atât mai virtos îi va trebui lui, să se îndrepte la Scaunul Apostolic, căruia îi compete primatul întru tóte. ⁶⁾ Cu cuvinte elocvente descrie el mărirea Romei, carea mulțămesc lui Petru splendórea sa și e mai pe sus mai ales prin tária sa în credință.

(Va urma.)

O cură radicală.

De M. Ludolf.

(Continuare.)

În ceea zi de cătră sară Felix Wolson ședea la masa din odaea oficiului său. Aruncă câteva șiruri cu iutélă pe o cólă de epistolă. Dar cineva bate în ușe; acésta mai de odată se și deschide, și în ea apare o față voiósă și prietinósă, după care numai decât urméză figura unui bărbat puternic și voinic.

„Lupus în fabula!" strigă judecătorul sárinđ vesel de pe scaun. „Bine ai venit! Tocmai la tine îmi erau gândurile, căci îți scriam!"

¹⁾ Cod. Theodos. Lib. XVI. tit. I. lex 2.; Cod. Just. I. 1, 1.

²⁾ Cyrill. ep. 9 ad 9 Coelest.; Theophan. Chronographia ed. Venet. 1729. p. 61. c.

³⁾ Nestor. ep. 3 ad Coelestin.

⁴⁾ Ep. conc. Ephes.

⁵⁾ Ep. Eutych. între epp. lui Leo n. 21.

⁶⁾ *Αὐτὰ πάντα γὰρ ὑμῶν τὸ πρωτεύειν ἀκούεται.* Ep. ad Leon.

„Cu mare bucurie te ascult! Așa dar tot nu ți-ai uitat de tot de vechii tói prietini! Eü cugetam deja, că aceia pentru tine au încetat de a mai esista," morâi óspele. „În adevér, trebuia să o feaü în nume de réü, că nu mai aud nimica despre tine."

„Dar amice, asta trebuie să ți-o daü înapoi. Tu ai fost în septémána trecută în oraș; pentru ce dar nu te-ai arétat?"

„Nu am cutezat a mă abate pe la culbul turturicelor. De aceea și azi încă te caut aici la oficiü."

„Audi, prietine, lasă glumele cele rele. Mai bine aprinde-ți o țigară și ședü aici. En cetesce, ce ți-am scris."

Asesorul întinse amicului său epistola, ce tocmai l-o scrisese. Acela se aședase pe un scaun de trestie. Cetind epistola o aruncă pe masa de scris.

„Da," clătina el îndestulit. „Tu tot cel de demult ești, și acum odată te mai iert. Cea cu ziua de mâne se potrivește de minune. Voiü trimité trásura după tine. Vino numai îndată după ședința. Vom fi cât se póte de veseli."

Cu esecutarea propusului din urmă domniü nu așeptară până în ceea zi. O și începură numai decât. Nori de veritabile Havanna se înălțară prin odae. Un servitor zelos scóse la lumina zilei din adâncime ascunsă o sticlă veche právósă, și în sala seriósă a judecătoriei se auđiră ciocniri de páharé, risete de voe bună și vorbe vesele.

Era deja sară, când Hochbergen se depártă dela judecător. Se întunecase deja în odae. Judecătorii grăbi érá la masa de scris și scrise în pripă o epistolă scurtă. Tocmai o terminase, când servitorul îi aduse o veste, ce-i îndreptă cugetele în altă parte. Adâncit în gânduri páși de vre-o câteva ori în sus și în jos, dede ordinul de lipsă și apoi se întórse repede la ocupațiunea sa întreruptă. Puse epistola într'o cuvertă, ér acésta în buzunar, apoi aruncă scrisorile resolve în coșul de hártii, apucă pálăria și bastonul și se grăbi cătră casă.

„În sfârșit! Vagabundule! Permis este așa ceva?" zise Irma cu mânie prefăcută.

„Treburii oficióse, nevástuță!" replică el cu o față seriósă, punéndu-și într'aceea brațul în jurul ei, și așa porniră cătră ușa casel. „Sint un om necájic! Tótă ziua până de sară am fost cuprins, apoi am mai scris în grabă și câteva șire iubitei mátuși, căreia cu deosebire eü ca nepot noiü trebuie în deplin respect să-i depun gratulațiunile la picioóre. Étä aci e epistola, pune-o la o parte, dar mai întâiu cetesce-o odată, de veđi, dacă-ți convine. Altcum o poți ceti și mai târziü, — acum îmi sint mult prea scumpe minutele, cari le mai petrecem împreună."

Irma griji epistola. „Da," zise ea, „așa sinteți voi domniü creațiunii! Sermana femeie póte să așepte tótă ziua, și dacă a sosit dlui, apoi mai așeptă încă să fie și distras. Altcum fórte bine, că mâne mă voiü duce eü la mátușa, ér tu în acest timp vei griji de casă și te vei urí. Înse numai până poimáne," adause ea îndată, „apoi vei veni și tu. Să nu mă faci, Felix dragă, să te așept înzădar în H.!"

Și intrară în casă.

În ziua urmátóre asesorul des de diminétă își petrecu nevasta la tren. Era rápitóre, sănétósă și bine dispusă frumósă Irma,

aședată și în voe bună. Tașca și-o fucinse, ca și pe timpul călătoriei prin Italia.

„Ești rápitóre, scumpa mea!" asigură bărbatul ei. „Sint într'adevér un nebun, că te las, să pornesci așa numai singurá în lume!"

„Asta mi-o spuí acum prea târziü!" zise ea ridénd. „Étä trenul!"

„Luat-ai și epistola?"

„Da, aici e la mine în tașcă. O voiü ceti în cupeü. Așa voiü cugeta apoi la tine."

Nu erau mulți ómení în mica gară, și cu tóte acestea tinéra páreche sciu, că multe priviri se opriră la ei, și de aceea își luară rémas bun fórte pe scurt.

„Așa dar până mâne! Călătorie fericită! Multe salutări!"

După ce tinéra femeie privise de ajuns prin feréstă la ținutul, ce ei îi era încă atât de străin, dar de acum avea să-i fie patria, își aduse aminte de epistola din tașcă. O scóse afară, și aședându-se cu tótă comoditatea privi zimbind la scrisórea cunoscută și începu a ceti:

„Prietine! Mâne soția mea va călători la mátușe-sa. Sint deci după amézü libér, și mă și grábesc a veni la Hochbergen, înainte de ce v'am cerceta oficios cu Irma, și așa ne vom poté înțelege mâne încă în cea mai mare intimitate. Nespus mă bucur, că pot veni érá la Hochbergen. Salutări iubitei mele Nora. Greü îi va fi căđut despártirea cea lungă de mine. Cu atât mai mare îi va fi acum bucuria revederii. Tu veđi, deși fericit în căsătorie, sint pentru aceea și în acest jug de aur încă tot al téeü sincer Felix."

Cuvintele „fericit în căsătorie" erau subtrase și scrise cu litere mai mari. Cu tóte acestea nefericitei femeii i-se topiaü laolaltă tóte literele epistolei. Simția, ca și cum ar fi căđut din înălțimea cerului pe calea spinósă a unei amare desamăgiri. Ea întru început era ametită, încremenită de lovitura acésta, înse curénd începu, să înțelegă tot lucrul. Greșala era evidentă. Scrisórea acésta, carea nu era menită pe sama ei, ajunse din greșală în plicul adresat mátușii și așa ajunse în mâinile ei epistola destinată pentru Hochbergen. Cu tóte acestea se liniști. Ea numai de un gând era cuprinsă, de grozava desamăgire, ce se trada din fiecare șir pentru dñsa. Fața ei își perdu tótă colórea sănétósă, din ochii ei dispáru tótă lucirea; ea se făcu palidă ca mórtea, și mâinile îi trémuraü, în vreme ce dñsa privia mereü la epistolă. Cuvintele subtrase i-se páreaü o adevérată batjocură față de celalalt cuprins al epistolei. Ca nisce dungí roșii jucaü șirele pe dinaintea ochilor ei, așa cât mai pe urmă îi închise.

„Pentru Dumnezeu, îți este réü, dónna mea? Dă-mi voe să te îmbü cu eau de Cologne," îi zise óce cine cu glas compătimitoriü de lângă dñsa, și o amicabilă pasageră se plecă spre ea. Acésta o făcu, să-și vină în ori. „Mulțámesc, — mă rog, — numai puțin aer!" rosti dñsa confusă. Un domn de lângă cealaltă feréstă se grăbi a o deschide, și aerul curat aduse érá viață pe fața cea palidă a Irmei. „Sint fórte mulțámítóre, îmi e deja mai bine!" se sili, să zică cât se póte de liniștită și apoi privi afară, pentru a-și ascunde lacrimile, cari o năpădiaü. În adins ținea întórsă fața trádátóre, pe când finele ei degetute cuprindeau convulsiv epistola închisă.

La stațiunea cea mai de aprópe pasa-

gerii, cu cari călătorise, se dădura jos. Binevoitoarea domnă pofti Irmei, să-i fie mai bine. Domnul, un tânăr isteț, o privi un moment cu ochi esaminatori, dar în considerarea tinutei rezervate a Irmei își reținu un cuvânt, ce-i juca pe buze. El salută cuvenincios și dispăru.

Irma rămase singură. Ea se răzîmă ușurată îndrăgostit pe sofă și plângea în tota vocea inimii sale. A fost un noroc pentru ea, că putea să plângă cu suhiț, căci altminterea i-se părea, că trebuie să se nădușcă. O bunicică vreme trecu, până îi mai încetară lacrimile, și putu încă odată să cetască epistola, din cuvânt în cuvânt! Nu e de crezut! Dar negru pe alb, în scumpa scrisoră cu scumpele lui trăsături, la a cărei privire inima ei de atâtea ori tremurase de bucurie, sta înaintea ei împedec, precis și netăgăduit tristul adevăr.

Nemângăiată privia tinera femeie fără fîntă. Ceea ce neîntrerupt o agita și o făcea, să se sgudue în interiorul său, erau concluziunile tot mai probabile, ce dînsa le făcea. „Salutări iubitei mele Nora!” Acosta îi explica toate. Era strigător la cer! Fost-a ore amăgita ca ea o femeie, a cărei încredere fusese tare ca stîncă? Toate asigurările lui de iubire de ieri au fost numai nise vorbe goale, au fost o comedie, căreia avea să-i mulțămescă, că numai singură a fost trimisă la mătușe-sa. Delicata atențiune față cu mătușe-sa nu a fost altceva decât efluxul dorinței lui, ca pe calea acosta devenit liber să pôtă călători ușor la iubitul Hochbergen, mai înainte de ce și-ar fi condus acolo și pe „nevastă-sa”. A fost cu puțință așa ceva? Cum a fost în stare, să fie așa de fățarnic? Pentru ce i-a mințit mai înainte despre iubirea sa, pentru ce a luat-o pe ea de soție și nu pe Nora de Hochbergen? Emma i-a fost spus, că e frumoasă. Dar e săracă. Dără chiar Felix a zis numai deunăzi despre amicului său Hochbergen, că se află în împrejurări grele și critice. Probabil, că nici lui nu i-a mers mai bine. Domnul asesor a făcut datorii, și ca să le pôtă depura, avea lipsă de o femeie bogată. Mijloc vechiu acesta și probat! Da, frate-său Francisc avuse tot dreptul, când o tot năcăja și-i zicea, să fie cu băgare de samă la cel ce o pețesc. Îi zicea: Crede-mă, cei mai tineri domni dela tribunal nu sînt nici cu un fir de păr mai buni decăt eroii lui Mars și ucenicii lui Mercur. Toți intrăbă bucuros: E frumoasă domnișora? Este ea interesantă? Și apoi dacă zestrea e interesantă și frumoasă, atunci și tinera este așa, și vrednică prin urmare de a fi luată. Pe ea încă numai banii și nu iubirea o măritară după Felix. inima lui e a alteia! „Ce să mă fac înse acum?” se intrăbă de odată plină de spaimă, când trenul începu a merge mai încet. La stațiunea cea mai de aproape ea avea să se dea jos și o oră intrăgă să mai călătorască pe o linie laterală până la mătușe-sa.

Gândul acesta începu a o neliniști. După durerosa descoperire, în dispoziția sa nemângăiată, cu ochii scaldăți în lacrimi avea să lea parte la o festivitate și să se prezente înaintea mătușii sale, ai cărei buni ochi căprui pētrundeau prin ochelarii săi până în suflet, — nu, asta nu se putea. „E cu neputință, asta nu o pot suporta,” cugeta Irma. Nefericirea îi era destul de mare, nu voia,

ca să mai cadă jertfă și compătimirii. Dar unde să se ducă? Acasă? Dar casa părintescă era departe. O zi intrăgă ar fi trebuit să călătorască până acasă, și așa, pe cum se afla, totuși nu ar fi putut să mērgă acolo. Ce ar zice ómenii, cari i-ar vedé soșirea? Ar fi rîs-o, și asta ar fi mai de neșuferit chiar și decăt compătimirea. Nu, cum și puteau cugetele ei să se incurce așa de tare? Dar o cale de scăpare totuși trebuia să se găsească. În societatea voioasă a serbării dela mătușe-sa nu se putea prezenta. Așa dar înapoi! Acesta era lucrul cel mai bun și mai corect, cugeta ea întru inima sa. Nu avea să purcédă în chip perfid, nu voia să înșele. Precis și limpede voia să spună bărbatului său adevărul. Față la față voia să-l vadă, să-i vorbescă despre înșelăciunea lui, ce nu se știa a o continua, chiar și după ce și-a luat-o de nevastă. Așa ceva ea nu va mai suferi. Ori se va reduce relațiunea cu iubita Nora odată pentru totdeauna la formele sociale cele mai simple, ori — ea se va întorce la casa părintescă. (Va urma.)

Bibliografie.

A apărut și se află de vîndare la tipografia seminarială:

Instrcțiune

dată de Înaltul ministeriul de interne cu privire la *procedura contra morbului de ochi: „trachoma”,* pentru auctorități publice și învățatori. — Broșura constă din 15 pag. și costă 5 cr., spedită franco sub fașe 8 cr.

Instituțiunile calvinesci în biserica românească din Arde!, fașele lor în trecut și valorea în prezente.

Studiu istorico-canonic de Dr. Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Tot la tipografia seminarială se află de vîndare:

Triod, crudo fl. 6.50, legat în piele tare și cu copcii fl. 10.

Orologer, crudo fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Octoichul cel mic ediț. III. Blaș 1892. Prețul nelegat 80 cr. v. a., legat cu călcăi de pânză cu 95 cr. v. a. Legat dimpreună cu Pentecostariul costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Apostoler, folio, crudo fl. 4.40, legat în piele și cu margini aurite fl. 6.40.

Liturgieră, crudo 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagine, pe hârtie velină, tipariu frumos în negru și roșu. — Prețul nelegat fl. 2.80, ăra legat în piele tare fl. 3.80.

Istoria particulară a bisericii unite de Dr. A. Grama broș. 1 fl. 50 cr.

Testamentul și Literalele fundamentale ale fericitului Arhiepiscop și Mitropolit gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Ioan Vancea de Buteasa. Blaș 1892. Tipografia Seminariului gr. cat. din Blaș. Se află de vîndare la Administrația „Unirii”. Prețul: 10 cr., cu port postal 15 cr.

Introducere în s. Scriptură de Dr. Victor Szmigelski. Partea I. 40 cr., partea a II-a 60 cr., partea a III-a 80 cr., la olaltă 1 fl. 50 cr.

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiū apologetic din incidentul invectiveilor „Gazetei Transilvaniei” și a dlui Nicolae Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul 70 cr. — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. 85 cr.

Istoria universală bisericească de Dr. A. Grama. Blaș 1881 broș. 3 fl.

Pregătire la mörte, adecă considerațiuni asupra maximelor eterne folosite de tuturora pentru meditare și preoților spre a predica, de Alfons Maria de Liguori Doctor al Bisericii. În versiune românească de Membrii societății de lectură Inocențiu M. Clain. Blaș 1893. Tipografia Seminariului arhiepiscopescan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Decretele Conciliului provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Decretele Conciliului provincial al döllea, edițiunea a II-a broș. 65 cr.

Editor și redactor răspunđător:

Dr. Victor Szmigelski.

Avis!

Subscrisul îmi permit a aduce la cunoștința On. Public din loc și jur, cumcă mî-am deschis

un deposit de vinuri de pe Tîrnave

calități bune, curate și bine manipulate. Se vinde vin nou litru 22 cr., vin vechiu litru 30 cr., Rissling nou litru 35 cr., Rissling vechiu litru 50 cr.

La dorința cumpărătorilor se spedéză dela 50 litre în sus, cu prețul redus la litru cu 5 cr., prin calea ferată dela gara din loc.

Blaș în Ianuariū 1896.

Cu tótă stima

Leopold Heisikovits
comerciant.

(1) 3-3

(3) 3-3

Publicațiune.

Comunitatea cultului israelit din Blaș aduce la cunoștința On. Public din loc și jur, cumcă și-a deschis

Stabilimentul de băi calde și reci

aranjat după recerințele igienice.

Prețul unei băi de puțină împreună cu albituri este 50 cr., de basen 20 cr. Stabilimentul este deschis: Dumineca, Marția, Joia și Vineria.

Pentru studenți prețuri scăđute.

Blaș în Ianuariū 1896.

Comunitatea cultului israelit din Blaș.